

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

Qo‘lyozma huquqida
UDK: 330.101.541: 338.43(575.1)

YANGIBOYEV SIROJIDDIN JUROMURODOVICH

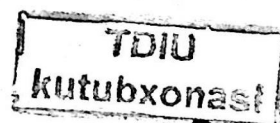
**IQTISODIYOTNI AGRAR SEKTORIDA DAVLAT INVESTITSION
SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH**

08.00.02. — Makroiqtisodiyot

**Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (Doctor of Philosophy) ilmiy
darajasini olish uchun yozilgan**

DISSERTATSIYA

**Ilmiy rahbar:
iqtisodiyot fanlari doktori,
professor Abduraxmanova G.K.**

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

KIRISH	3
I. BOB. QISHLOQ XO‘JALIGI SOHASIDAGI DAVLAT INVESTITSIYA SIYOSATINING ILMIY-NAZARIY VA KONSEPTUAL ASOSLARI	13
1.1. Investitsion faoliyatning ijtimoiy-iqtisodiy mazmuni va iqtisodiyot tarmoqlari rivojlanishidagi ahamiyati.	13
1.2. Hududlar iqtisodiyoti agrar sektori investitsion faolligining ko‘rsatkichlar tizimi va ularning xususiyatlari.	29
1.3. Oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash sharoitida agrar sektorni modernizatsiyalashga investitsiyalarni jalb qilishning konseptual asoslari va obyektiv zarurligi.	42
Birinch bob bo‘yicha xulosa.	55
II. BOB. IQTISODIYOTNI AGRAR SEKTORI INVESTITSION FAOLIYATINING HOLATI VA UNI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB - QUVVATLASH TIZIMINI TAHLILI	57
2.1. Iqtisodiyotni agrar sektori investitsion faoliyati samaradorligining tahlili... 57	
2.2. Qishloq xo‘jaligiga yo‘naltirilganlik indeksi- qishloq xo‘jaligida davlat investitsion siyosati samaradorligining omili sifatida.....	68
2.3. Agrar sektorga jalb qilingan investitsiyalarning sohadagi intensiv iqtisodiy o‘sishga ta‘sirining tahlili.....	77
Ikkinchi bob bo‘yicha xulosa.....	99
III. BOB. AGRAR SEKTORDA INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISH MUAMMOLARI VA UNI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB - QUVVATLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI	101
3.1. Iqtisodiyotning agrar sektori investitsion faolligini oshirish va investitsiyalarni jalb qilishning konseptual asoslarini takomillashtirish.	101
3.2. Iqtisodiyotning agrar sektori innovatsion rivojlanishiga investitsiyalarni jalb qilishning istiqbolli yo‘nalishlari.	111
Uchinchi bob bo‘yicha xulosa.....	119
XULOSA	121
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI	126

KIRISH (dissertatsiya annotatsiyasi)

Dissertatsiya mavzusining dolzarbligi va zarurligi. Jahonda globallashtirish va xalqaro raqobatning kuchayib borishi sharoitida agrar sektorda investitsion faollikni oshirish muammolari dolzarb ahamiyat kasb etib bormoqda. COVID-19 global pandemiyasi iqtisodiy zarbalar, mojarolar va ekstremal iqlim sharoitlarida insonlarning to'liq ratsiondagi oziq-ovqat mahsulotlarini iste'mol qilishlariga salbiy ta'sirni kuchaytirib, oziq-ovqat xavfsizligining misli ko'rilmagan darajadagi muammolarini yuzaga keltirmoqda. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, "2020-yil oxiriga kelib pandemiya sabab katta daromad yo'qotishlari va oziq-ovqat narxlarining yuqori o'sishi sharoitida 79 mamlakatda 270 million kishi oziq-ovqat yetishmovchiligi muammosiga duch kelgan. 2050-yilga borib, iqlim o'zgarishi sababli ekinlar hosildorligi global miqyosda 10-25 foizga kamayishi mumkin"¹. Ushbu tendensiya qishloq xo'jaligini kam chiqim va ekologik toza mahsulotlar ishlab chiqarish hisobiga intensivlashtirishga qaratilgan keng ko'lamlı investitsion siyosatni olib borishni taqozo qilmoqda.

Hozirda jahonda aholi farovonligi va oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligida investitsion faollikni oshirish muammolariga oid ko'plab ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Agrar tarmoqdagi investitsion faollikni oshirishning innovatsion yondashuvlarini ishlab chiqish, umumiy milliy iqtisodiyotdagi investitsion faollikka nisbatan samaradorligini baholashda qishloq xo'jaligiga yo'naltirilgan indeks (Agriculture Orientation Index – AOI)dan foydalanish uslubiyatini takomillashtirish, qishloq xo'jaligiga yo'naltirilgan investitsiyalarning nisbiy samaradorligini baholash, tarmoq investitsion faolligini oshirishga yo'naltirilgan qarorlar qabul qilish va ularni amalga oshirish samaradorligini ta'minlash, hududlar kesimida qishloq xo'jaligiga jalb qilingan investitsiyalarning nisbiy samaradorligini baholashda zamonaviy yondashuvlardan foydalanish bu boradagi ilmiy tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlaridan hisoblanadi.

¹ <https://www.fao.org/news/story/en/item/356770/icode/>